

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

НАЦРТА ЗАКОНА О ВОЈНОМ ОБРАЗОВАЊУ

ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Нацрт закона о војном образовању систематизован је у једанаест глава и то: Глава I – Уводне одредбе; Глава II – Школовање за потребе одбране и Војске Србије; Глава III – Усавршавање за потребе одбране и Војске Србије; Глава IV – Наставно особље у војношколским установама; Глава V – Ученици, кадети односно студенти и полазници; Глава VI – Финансирање војношколских установа; Глава VII – Евиденција и јавне исправе; Глава VIII – Признавање страних високошколских исправа и вредновање страних студијских програма; Глава IX – Издавачка делатност; Глава X – Надзор; Глава XI – Прелазне и завршне одредбе.

ГЛАВА I. Уводним одредбама (чл. 1 – 5.) дефинисан је предмет уређивања овог закона, значење појмова „војно образовање“, „школовање“, „усавршавање“ и „оспособљавање“ у смислу овог закона као и посебни циљеви и принципи војног образовања.

Војно образовање позиционирано је као саставни део образовног система Републике Србије и предложено је да се на све што није уређено овим законом примењују одредбе матичних закона о систему образовања и васпитања, средњем и високом образовању као и одредбе закона одбрани и Војсци Србије и Правило службе Војске Србије.

ГЛАВА II. Ова глава носи назив **Школовање за потребе одбране и Војске Србије** и састоји се од пет одељака и то: 1. Средње и високо војно образовање (чл. 6 – 7.); 2. Надлежност у средњем и високом војном образовању (чл. 8 – 10.); 3. Организација војног образовања (чл. 11 – 26.); 4. Наставни план и програм (чл. 27.); 5. Студијски програми (чл. 28 – 29.).

У одељку **1. Средње и високо војно образовање** дефинисана је садржина појмова „средње војно образовање“ и „високо војно образовање“.

У одељку **2. Надлежност у средњем и високом образовању** дефинисани су носиоци овлашћења у вези са планирањем и организовањем војног образовања. То су Министарство одбране као орган државне управе и Универзитет одбране као самостална високошколска установа. Надлежности Министарства одбране и Универзитета одбране наведене су принципом енумерације.

Одељак **3. Организација војног образовања** систематизован је у шест пододељака, у складу са материјом коју уређује, и то:

Пододељком а) војношколске установе, предлаже се прописивање мреже и врсте војношколских установа у области средњег и високог војног образовања. Предложено решење засновано је на постојећој мрежи војних школа као војних установа и посебних

правних лица чији је оснивач Република Србија, а која постаје саставни део мреже средњих и високих школа Републике Србије.

Посебним одредбама (чл. 13 – 16.) прописан је положај Универзитета одбране као носиоца функције високог војног образовања у Републици Србији и положај високошколских јединица – Војне академије и Медицинског факултета ВМА. Предложеним решењем обезбеђује се интегративна функција Универзитета одбране и обезбеђује јединствено и усклађено реализовање високог војног образовања у складу са потребама развоја система одбране и професионализације и развоја Војске Србије.

Пододељком **б) Органи војношколских установа** дефинисани су органи управљања, пословођења, стручни и други органи војношколских установа и начин њиховог именовања. Предложена решења заснована су на посебним првима и обавезама професионалних војних лица уређених Законом о Војсци Србије и усаглашена са одговарајућим решењима из закона којима се уређује средње и високо образовање. Предложено је да се састав, делокруг, број чланова, начин избора и трајање мандата чланова органа управљања, стручних и саветодавних органа уреди општим актом војношколске установе.

Пододељком **в) Оснивање и укидање војношколских установа** дефинисани су посебни услови за оснивање и укидање војношколских установа. Потребу за оснивањем или укидањем војношколске установе утврђује министарство надлежно за послове одбране на основу сагледавања реалних потреба система одбране, а одлуку о оснивању или укидању војношколске установе доноси Влада.

Пододељком **г) Рад војношколских установа** дефинисане су специфичности рада војних установа које се огледају у: примени прописа о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству одбране и Војсци Србије, забрани политичког и страначког организовања и деловања, утврђивању студијских програма на основу потреба система одбране и стручних профила видова, родова и служби Војске Србије које одређују надлежни органи као и у избору наставника и сарадника из састава професионалних припадника Војске Србије и њиховом ангажовању у настави на основу избора у звање и одлуке надлежног старешине о њиховом упућивању на рад на Универзитет одбране.

У пододељку **д) Општи акти** дефинисана је обавезна садржина статута војношколске установе а у пододељку **ђ) Регистар војношколских установа** предложено је и овлашћење министра одбране да уреди садржај и начин вођења посебног регистра војношколских установа.

Одељком **4. Наставни план и програм** дефинисана је специфичност која се односи на наставне планове и програме средњих војних школа. Предложено је да Министарство одбране, уз прибављено мишљење министарства надлежног за послове образовања, утврђује критеријуме за израду и усавршавање наставних планова и програма средњих војних школа.

Одељком **5. Студијски програми**, дефинисана је специфичност војног образовања која се односи на израду и доношење посебних програма војног образовања који се, поред акредитованих студијских програма, реализују на војним високошколским установама. Предложено решење је засновано на специфичним потребама војног образовања, а предлаже се и прибављање сагласности Министарства одбране.

ГЛАВА III. Ова глава носи назив **Усавршавање за потребе одбране и Војске Србије** (чл. 30 – 33.) и садржи одредбе о *програмама усавршавања ван оквира студијских програма* које реализују војне високошколске установе (образовање током читавог живота у смислу Закона о високом образовању) као и одредбе о *посебним програмима усавршавања професионалних припадника Војске Србије и државних службеника, програмима здравствених специјализација и ужих специјализација здравствених радника и здравствених сарадника* запослених у Министарству одбране и *програмима оспособљавања за резервне официре Војске Србије.*

Као носиоци програма усавршавања предложени су Универзитет одбране и јединице и установе Министарства одбране и Војске Србије.

Предложено је да се посебни програми усавршавања професионалних припадника Војске Србије и државних службеника реализују у складу са Планом школовања и усавршавања професионалних припадника Војске Србије и Планом обуке и усавршавања професионалних војних лица и лица у резервном саставу.

Предложено је да министар одбране ближе уређује облике, услове, начин и поступак реализације посебних програма усавршавања професионалних припадника Војске Србије и државних службеника као и програме оспособљавања за резервне официре Војске Србије.

ГЛАВА IV. Ова глава носи назив **Наставно особље у војношколским установама** (чл. 34 – 49.) и систематизована је у три одељка и то: 1. Наставно особље у средњим војним школама; 2. Наставно особље у војним високошколским установама; 3. Посебна права и обавезе наставника војних високошколских установа.

Одељком **1. Наставно особље у средњим војним школама** уређује се посебан статус наставног особља које, у средњим војним школама, чине наставник, васпитач, стручни сарадник и сарадник у настави. Предлаже се сходна примена прописа о Војсци Србије на пријем наставника у службу из реда професионалних војних лица. Лице које се први пут прима на формацијско место наставника у средњој војној школи има и обавезу да положи испит за лиценцу у складу са прописима којима се уређују средње школство, у року од две године од избора у звање наставника. Предвиђена је и обавеза стручног усавршавања ради успешнијег остваривања и унапређивања образовно-васпитног рада у средњим војним школама.

Одељком **2. Наставно особље у војним високошколским установама** извршена је хармонизација са поступком избора наставника и сарадника који је уређен Законом о високом образовању. Избор наставника врши Универзитет одбране у складу са

критеријумима који морају бити усаглашени са препорукама Националног савета за високо образовање, а избор сарадника врше високошколске јединице у саставу Универзитета одбране.

Одељком **3. Посебна права и обавезе наставника и сарадника војних високошколских установа** предложено је ближе уређивање следећих права и обавеза наставника и сарадника:

- *право на извођење наставе на војној високошколској установи* које припада и професионалним припадницима Војске Србије који имају наставно или сарадничко звање а нису упућени или распоређени на формацијско место на Универзитету одбране. Ближе услове ангажовања у настави наведених лица ближе би уредио министар одбране на предлог Универзитета одбране уз предложено законско ограничење да број ових лица не може бити већи од 30% од формацијског броја наставника и сарадника војне високошколске установе;
- *право на накнаду за обављање наставне делатности* које припада лицима са наставним и сарадничким звањима која су ангажована у наставном процесу. Висину накнаде прописао би министар одбране уз сагласност Владе;
- *право на радно ангажовање на другој високошколској установи* ван Универзитета одбране на основу одобрења министра одбране или старешине кога он овласти;
- *право на мировање изборног периода* за време за које се лице налази на лечењу и боловању или је упућено у војно представништво у иностранству, у мировну мисију или на каријерно усавршавање и друге активности у складу са законом.
- *право на наставак рада* у јединици или установи Министарства одбране и Војске Србије у случају да не буде изабран у исто или више звање;
- *право на продужење радног односа до три школске године* након испуњавања услова за пензионисање, на основу одлуке министра одбране;
- *право на задржавање звања* након престанка радног односа због одласка у пензију;
- *право на радно ангажовање након одласка у пензију* најдуже још две школске године на основним, мастер, специјалистичким и докторским академским студијама.

ГЛАВА V. Ова глава носи назив **Ученици, кадети односно студенти и полазници** (чл. 50 – 66.) и систематизована је у пет поглавља: 1. Пријем, упис и упућивање на војношколске установе; 2. Школовање и усавршавање страних држављана; 3. Школовање и усавршавање у иностранству; 4. Школовање на другим универзитетима у Републици Србији; 5. Дисциплинска одговорност ученика, кадета односно студената и полазника.

Одељак **1. Пријем упис и упућивање на војношколске установе** подељен је на два пододељка, у складу са материјом коју уређује и то:

У пододељку **а) Ученици** систематизоване су одредбе које се односе на услове за упис у средњу војну школу, конкурс за пријем кандидата на школовање, поступак селекције кандидата, број ученика чије се школовање финансира из буџета Републике Србије као и на права и обавезе ученика током школовања.

У пододељку **б) Кадети и ученици** предложено је дефинисање института уписа на школовање и института упућивања на школовање и усавршавање. Предложено је да се на школовање уписују две групе кандидата. Прва група се школује ради пријема у професионалну војну службу и то су лица из грађанства и свршени студенти средњих војних школа који испуњавају услове конкурса, финансирају се из буџета и уписом на основне или интегрисане академске студије стичу статус кадета. Друга група су лица из грађанства која се не школују ради пријема у професионалну војну службу која се самофинансирају и уписом на академске студије било ког нивоа стичу статус студента.

Предложено је и да се на школовање упућују лица која су професионални припадници Војске Србије или државни службеници, на основу одлуке министра одбране односно надлежног руководиоца државног органа и то у складу са Планом школовања и усавршавања професионалних припадника Војске Србије односно Законом о државним службеницима.

Дакле, постоје два основа за похађање академских студија на Универзитету одбране. **Први основ** је упис који спроводи Универзитет одбране након спроведеног јавног конкурса а **други основ** је одлука министра одбране (или руководиоца у државном органу) о упућивању на школовање. За кандидате који се упућују на школовање не расписује се јавни конкурс а процедура упућивања уређена је Уредбом о стањима у служби професионалних војних лица односно Законом о државним службеницима.

Предложено је и да Министарство одбране утврђује број кадета који се уписују на основне академске студије, након прибављеног мишљења Универзитета одбране и Генералштаба Војске Србије који сваке године исказује потребе за школовањем високообразованог кадра. Одлуку о броју кадета доноси Влада, имајући у виду да се ради о лицима чије се школовање финансира из буџета Републике Србије.

Као специфичност војног образовања предложено је да кандидати обавезно пролазе проверу способности за војну службу као и да приликом рангирања кандидата са истим бројем бодова предност имају они чији је родитељ погинули или рањени припадник Војске Србије односно припадник Војске Србије упућен у мировну мисију.

У одељку **2. Школовање и усавршавање страних држављана** предлаже се могућност да се на Универзитету одбране школују и усавршавају и страни држављани и то на основу међународног уговора. Предложено је и овлашћење министра одбране да уреди начин пријема и ближе услове школовања, усавршавања и оспособљавања страних држављана на Универзитету одбране и јединицама и установама Министарства одбране и Војске Србије.

У одељку **3. Школовање и усавршавање у иностранству** предлаже се могућност да се професионални припадници Војске Србије школују и усавршавају у иностранству, у складу са Планом школовања и усавршавања и потребама и могућностима Министарства одбране. Предложено је и овлашћење министра одбране да уреди ближе услове и начин упућивања професионалних припадника Војске Србије на школовање и усавршавање у иностранству.

У одељку **4. Школовање на другим универзитетима у Републици Србији** предложено је да се професионални припадници Војске Србије могу школовати на другим универзитетима у Републици Србији у складу са потребама исказаним у Плану школовања и усавршавања кадра Министарства одбране и Војске Србије за текућу годину. Одлуку о избору кандидата за школовање доносио би министар одбране уз прибављено мишљење Универзитета одбране.

Одељком **5. Дисциплинска одговорност ученика, кадета односно студената и полазника** предложено је да ученици, кадети студенти и полазници одговарају *за повреде школског реда и дисциплине*, у складу са општим актом војношколске установе. Ученици и кадети (као лица која се школују ради пријема у професионалну војну службу) одговарају и за повреду правила војне дисциплине, у складу са прописима о дисциплинској одговорности у Војсци Србије.

ГЛАВА VI. Овом главом која носи назив **Финансирање војношколских установа** (чл. 67 – 70.) врши се хармонизација са одговарајућим прописима о финансирању средњих школа и високошколских установа чији је оснивач Република Србија (чл. 155 – 157. Закона о основама образовања и васпитања и чл. 57 – 61. Закона о високом образовању).

Прописано је и да орган управљања војношколске установе одговара Министарству одбране за наменско и економично трошење средстава додељених из буџета Републике Србије.

ГЛАВА VII. Ова глава носи назив **Евиденција и јавне исправе** (чл. 71 – 72.). Предложено је да министар одбране, уз прибављено мишљење министра надлежног за послове образовања, уређује садржај и начин вођења евиденције у војношколским установама. Овакво решење предложено је имајући у виду да евиденције у војношколским установама обухватају и податке који произилазе из природе војне службе и својства професионалног припадника Војске Србије и да нису уређене подзаконским актима којима се уређују евиденције у систему образовања у Републици.

Прописана је и обавеза да се подаци из евиденције користе се на начин којим се обезбеђује заштита идентитета ученика, кадета односно студената и полазника, у складу са законом.

ГЛАВА VIII. Ова глава носи назив **Признавање страних високошколских исправа и вредновање страних студијских програма** (чл. 73 – 74.). Предложена је хармонизација са одговарајућим одредбама Закона о високом образовању а Универзитет одбране прописује ближе услове и поступак за нострификацију диплома и вредновање страних студијских програма.

ГЛАВА IX. Ова глава носи назив **Издавачка делатност** (чл. 75 – 77). Предложена је сходна примена Закона о уџбеницима и прописа о издавачкој делатности у Министарству одбране на уређивање поступка планирања, припремања, одобравања и издавања наставно – образовне литературе која је у употреби на војношколским установама.

ГЛАВА X. Ова глава носи назив **Надзор** (чл. 78). Предложено је да Министарство одбране врши управни и инспекцијски надзор над радом војношколских установа као и над спровођењем заједничких студијских програма.

ГЛАВА XI. Ова глава носи назив **Прелазне и завршне одредбе** (чл. 79 – 85.). Одредбама ове главе предложено је уређивање:

- услова за окончање започетих поступака за избор у звање наставника и сарадника као и статус доцента, ванредних и редовних професора изабраних према прописима који су важили до ступања на снагу овог закона;
- обавезе наставника и сарадника у средњим војним школама да у року од две године од ступања на снагу овог закона положи испит за лиценцу у складу са прописима о основама образовања и васпитања;
- услова за окончање започетих поступака нострификације и еквиваленције;
- обавезе војношколских установа (6 месеци) и војних научноистраживачких установа (годину дана) да ускладе организацију и рад са одредбама овог закона односно са прописима о научноистраживачкој делатности;
- рокова за доношење подзаконских аката на основу овлашћења из овог закона (годину дана) као и важење подзаконских аката донетих у складу са Законом о војним школама и војним научноистраживачким установама.
- престанка важења Закона о војним школама и војним научноистраживачким установама као и члана 40. ст. 4 – 7. Закона о високом образовању у делу који се односи на војно образовање.

Предложено је раздвајање почетка важења и почетка примене овог закона тако што би закон ступио на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС“ а примењивао би се од почетка школске 2014/2015. године односно од 1. септембра 2014. године.